

KÖNYVTÁRAK A NYELVTANULÁS - NYELVTANÍTÁS SZOLGÁLATÁBAN¹

Szakmai napok Zala megyében

Az Összefogás a könyvtárakért, összefogás az olvasókért országos rendezvénysorozat keretében a Deák Ferenc Megyei Könyvtár Zala megyében 3 helyszínen rendezett *szakmai napokat*: Keszthelyen a Fejér György Városi Könyvtárban, Nagykanizsán a Halis István Városi Könyvtárban és Zalaegerszegen a Deák Ferenc Megyei Könyvtárban.

A témaválasztás meghatározó tényezője volt, hogy napjainkban a nyelvtudás központi jelentőségű kérdéssé vált. A tanácskozás tematikájának összeállításakor azt tartottuk szem előtt, hogy bemutassuk, az egyes könyvtárak, illetve a könyvtári rendszer hogyan tudja támogatni a nyelvet tanulók igényeit és a nyelvoktatók munkáját.

A Deák Ferenc Megyei Könyvtárban 1999 óta működik brit sarok, a megyei pedagógiai intézet könyvtárában pedig British Council /Resource Point/ angol nyelvi állomány, így természetes volt számunkra, hogy a British Council Hungary szolgáltatásait bemutató előadás szerepeljen a programban. Keszthelyen és Zalaegerszegen *Gergely Zita*, Nagykanizsán *Kovácsné Eördögh Rita* mutatta be az Egyesült Királyság nemzetközi kulturális és oktatási kapcsolatait építő szervezet munkáját.

Gergely Zita beszél a British Council szolgáltatásairól a Deák Ferenc Megyei Könyvtárban

A British Council 70 éve működik Magyarországon. Célja, hogy elismertséget szerezzen az Egyesült Királyság értékeinek és eredményeinek, hű képet adjon a mai brit valóságról, és támogassa a brit-magyar kulturális kapcsolatot. Széles tevékenységi területeik közül az előadók kiemelték a kortárs művészet bemutatását szolgáló kiállítások szervezését, a tudományt népszerűsítő programokat, az oktatási intézmények közötti kapcsolatokat, a nyelvoktatást, a nyelvvizsgáztatást, és a nyelvtanárok továbbképzését. A British Council könyvtára az információs szolgáltatás fókuszpontja, ahol több mint 15.000 könyv, videó és egyéb anyag található, köztük bibliográfiai CD-ROM-adatbázisok, amelyek tengernyi információhoz biztosítanak közvetlen hozzáférést az interneten keresztül.

¹ Megjelent a Könyvtári Levelező/lap 2004.évi 12. számában.

A megyei könyvtárakban az 1997-ben született megállapodás alapján kerültek kialakításra a Gateway UK sarkok, amelyek olyan információs pontok, ahol az általános, oktatási és turisztikai információkat találják az érdeklődők Nagy-Britanniáról.² A British Council számítógépén a megyei könyvtárak brit sarkában a nyelvtanulókat helyben használható CD ROM-ok segítik a nyelvtanulásban és a nyelvvizsgára való felkészülésben.

Az előadók néhány számadattal is illusztrálták a British Council elmúlt évi tevékenységét: 8 ezer résztvevője volt a művészeti eseményeknek, 74 ezer dokumentumot kölcsönöztek könyvtárában és az információs pontokban, több mint 3 ezer fő tanult nyelvet és 1850 fő vizsgázott náluk, 1050 tanár vett részt a továbbképzéseiken. Felhívták a figyelmet a British Council honlapjára is (<http://www.britishcouncil.org/hungary>), ahol a nyelvtanulással és nyelvtanítással kapcsolatban sok hasznos információ található.

Míg a Gateway UK állományok csak helyben használhatók, a British Council angol nyelvi forrásgyűjteményei (Resource Point/Centre) kölcsönözhetőek. Ezeket pedagógiai könyvtárakban helyezték el. A zalai példát *Bedő Sándorné*, a Zala Megyei Művelődési és Pedagógiai Intézet, Szakképző Iskola Könyvtárának vezetője mutatta be. Könyvtáruk British Council gyűjteményét szótárak, nyelvtani alaplások, nyelvkönyvek, nyelvhasználati segédletek, szépirodalmi művek alkotják; dokumentumformátum szempontjából nyomtatott könyvek, folyóiratok, hang és videokazetták. A gyűjtemény hasznossága keresettségében, sikerességében mérhető le, naponta egyre több nyelvtanító és nyelvtanuló kölcsönzi ezt az állományrészt. Jelenleg 1109 dokumentum szerepel a BC állományjegyzékén, de sajnos a bővülési lehetőségeik beszűkültek az eddigi segítő források elapadása miatt.

A német nyelv és kultúra ápolása céljából létrehozott Goethe Intézet munkáját Zalaegerszegen *Marton Erika*, Keszthelyen és Nagykanizsán *Nagy Éva* mutatta be. A Goethe Intézet 1951-ben alakult Németországban, majd két évvel később már külföldön is terjeszkedtek. Ma Münchenben található a Goethe Intézet központja. Németország területén 18, más országokban további 136 intézet működik. A budapesti intézetet 1988-ban alapították. (Internet elérhetősége: <http://www.goethe.de/ms/bud/unindex.html>)

Marton Erika a Goethe Intézetet mutatta be a DFMK-ban.

² A Deák Ferenc Megyei Könyvtárban 1999-ben kialakított Gateway Uk tájékoztató sarok szolgáltatásairól Kerekiné Beke Szilvia számolt be a Zalai Könyvtári Levelező 2002/2. számában.

Magyarországi partnereivel közösen olyan témákon és projekteken dolgozik, amelyek segítségével a magyar köztudat részévé tudják tenni a német nyelvet és kultúrát. Irodalmi, művészeti, tudományos rendezvényeket szerveznek. A nyelvi osztály többek között nyelvtanfolyamokat, nyelvvizsgákat, tanár továbbképzéseket szervez. A Goethe Intézetnek világszerte 153 könyvtára van. Céljuk a Németországgal kapcsolatos információk közvetítése, a német nyelvű irodalom népszerűsítése, jövőbe mutató projektek kezdeményezése. A budapesti könyvtár munkáját *Marton Erika* számadatokkal illusztrálta: 13000 db dokumentummal rendelkeznek, a beiratkozott olvasók száma 2000 fő, akik 2003-ban 21 ezer dokumentumot kölcsönöztek. A hagyományos könyvtári szolgáltatásokon kívül kiemelte a felolvasóestek, könyvkiállítások szervezését. A Goethe Intézet partnerkönyvtárai a kecskeméti, a szegedi, a veszprémi, az egri, a győri, a székesfehérvári, a szekszárdi, a szombathelyi megyei könyvtárak és a debreceni városi könyvtár. A partnerkönyvtári hálózatot 1995 óta építik, folyamatosan bővítik német nyelvű állományukat, rendezvényeket, nyelvtanfolyamokat szerveznek. Gyulán a Mogyoróssy János Városi Könyvtárban 1994-ben Német Olvasóterem is létesült.

Nagy Éva igazgatóhelyettes az egyik partnerkönyvtár szemszögéből mutatta be a Goethe Intézet szolgáltatásait Keszthelyen és Nagykanizsán. A szombathelyi Berzsényi Dániel Könyvtár a Goethe Intézettől célszerűen válogatott nyelvkönyveket, módszertani segédleteket, videókat, kazettákat, CD ROM-okat kapott, és néhány folyóiratot fizettek elő számukra. Ma 1554 dokumentum ez az állomány, amit beosztottak a raktári rendjükbe, vagyis nem különgyűjteményként helyezték el a könyvtárban.

Papp Anna Mária a nagykanizsai szakmai napon

Az Országos Idegennyelvű Könyvtár sokrétű tevékenységét *Papp Anna Mária* mutatta be a szakmai napokon.³ Az intézmény szépirodalmi, nyelvészeti, zenei szakkönyvtár és a magyarországi nemzetiségi könyvtárak koordinációs központja. Gyűjtőkörébe tartozik a nagy világnyelvek, a Magyarországon élő nemzetiségek, a környező országok népeinek szépirodalma, zenéje, illetve irodalomtudományi, nyelvészeti, zenetudományi tárgyú dokumentumai; a kisebbségi kérdés szakirodalma; a kisnyelvek, a holt, illetve mesterséges nyelvek hasonló tematikájú dokumentumai, a magyar irodalom, irodalomtörténet, nyelvtudomány, zene, zenetudomány irodalma. Egyedi gyűjteményével és tevékenységi

³ Előadásának szövege a *Könyv, Könyvtár, Könyvtáros* 2004. évi 12. számában olvasható

területeivel támogatja a nyelvtanulást és a hazai kisebbségi nyelvek és kultúrák megőrzését. 114 nyelv tanulásához szükséges források és eszközök széles választékát bocsátja a nyelvtanulók és nyelvtanárok rendelkezésére. Dokumentumállománya, szolgáltatásai segítik az otthoni nyelvtanulást, a könyvtárban pedig nyelvi labor is rendelkezésre áll.

Gáll Éva a zalaegerszegi rendezvényen az Apáczai ÁMK Könyvtárában működő idegennyelvű tanulóközpontra hívta fel a figyelmet. Az Oktatási Minisztérium 2003-ban indította útjára a Világ-Nyelv pályázati csomagot az idegennyelv-tudás fejlesztésének céljából. Az Internet csatlakozással ellátott tanulóközpont könyvtári állományában nem nyelvkönyvek, hanem autentikus anyagok: könyvek, interaktív multimédiás CD-k, CD-ROM-ok, videó filmek találhatók. Az állomány négy nyelvű, angol, francia, német és olasz. Nagyságrendileg közel 500 könyv, 5 videó kazetta, 86 CD és hangkazetta, 24 CD-ROM található benne. Elsősorban a 4-12. évfolyam tanulóinak nyelvtanulását, tárgyi tudásának fejlesztését segíti ez a tanulóközpont, nyelvi órák keretében, de más szakórákon is. A nyelvtanítás keretein belül az önálló nyelvtanulás felé irányítják pedagógusaink a diákokat. Figyelembe veszik adottságaikat, érdeklődési körüket.

Érdekes beszámoló volt Keszthelyen Benke Tímea előadása. A Fejér György Városi Könyvtárban kérdőíves vizsgálattal mérték fel, mennyire ismerik a felhasználók a könyvtár nyelvtanulást segítő szolgáltatásait. A 70 megkérdezettből 54 beszél valamilyen idegen nyelven. Köztük 31 fő rendelkezik nyelvvizsgával. A most tanulók közül a többség iskolai keretekben sajátítja el a nyelvet. A 70 megkérdezettből 59-en tudnak arról, hogy a könyvtár rendelkezik idegen nyelvű állománnyal, de csak 22-en kölcsönöztek ilyen dokumentumot. 62 fő tudja, hogy a könyvtárban vannak nyelvkönyvek és 22-en kölcsönöztek is már. 30 fő tudja, hogy vannak a könyvtárban nyelvtanulást segítő CD ROM-ok, de még egyikük sem használta. Ugyancsak nem vették igénybe a videokazettákat se, pedig 16 főnek tudomása volt ezekről. Az idegen nyelvű folyóiratok iránt a megkérdezettek fele érdeklődik.

Ez a kérdőíves vizsgálat is azt bizonyítja, hogy rendszeresen kevesen használják a idegen nyelvű állományt és a nyelvkönyveket, ugyanakkor egy fontos könyvtári szolgáltatás, ezért törekedni kell a minél teljesebb állománybeszerzésre, *meg kell ismertetni a felhasználókkal, milyen lehetőségeket kínál a könyvtár a nyelvtanulóknak és nyelvtanároknak.*

Kardos Ferenc a Deák Ferenc Megyei Könyvtárban

A szakmai továbbképzés témájának összeállításakor a világnyelvek mellett gondoltunk a nemzetiségi-etnikai kisebbségek számára nyújtott könyvtári szolgáltatások bemutatására is.

MŰHELY

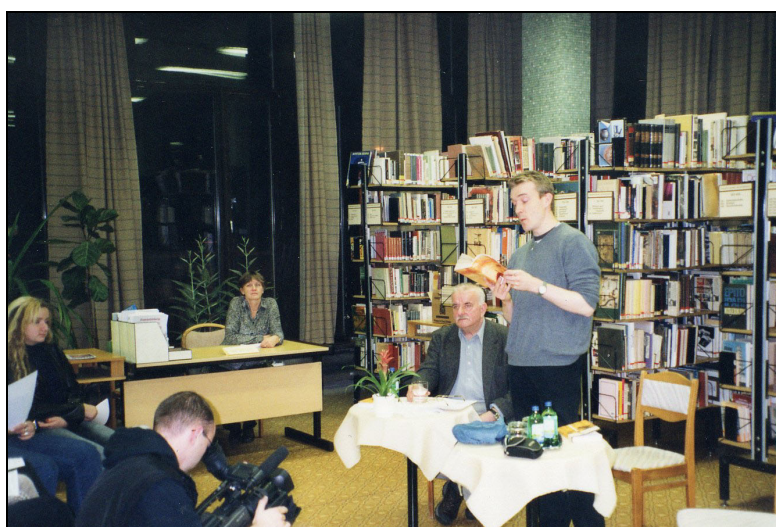

Kardos Ferenc A Halis István Városi Könyvtár a cigány kultúra könyvtára is címmel tartott előadást mindhárom helyszínen.⁴

A rendezvénysorozat megvalósításához a Nemzeti Kulturális Alapprogram Könyvtári Szakkollégiuma és a Magyar Könyvtárosok Egyesülete Zala Megyei Szervezete nyújtott támogatást. A programokon megjelent érdeklődők (könyvtárosok, nyelvtanárok, diákok) megismerhették a könyvtárak nyelvoktatás támogatására kialakított együttműködési rendszerét és szolgáltatásait.

E tudósítás zárásaként szeretnék beszámolni arról, hogy a Zala megyei könyvtárban november 9-én a British Council és a Deák Ferenc Megyei Könyvtár szervezésében nagy sikerű angol nyelvű irodalmi este került sor: David Mitchell *Ghostwritten* (Szellemírók) című könyvét mutattuk be.

Sebestyénné Horváth Margit

David Mitchell részletet olvas fel könyvéből a Deák Ferenc Megyei Könyvtár olvasótermében

Kedves Olvasók!

Lapunk hasábjain a *Műhely* rovatban a szakmai napon elhangzott előadások közül Bedő Sándorné, Benke Tímea, Gáll Éva beszámolóit és Kardos Ferenc jegyzete is megtalálhatók. *(a szerk.)*

---

⁴ Erről a témáról előadást tartott a Magyar Könyvtárosok Egyesülete elmúlt évi miskolci vándorgyűlésén, melynek módosított szövege *megjelent a Könyvtári Levelező/lap 2004. évi 11. számában.*